

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЖИТЛОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ СПЕЦІАЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ ТА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Дмитро Васильович МАКОВСЬКИЙ,

аспірант кафедри правознавства юридичного факультету Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля

Розкриваючи питання матеріального забезпечення особового складу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (далі – ДССЗІ), відзначимо, що на сьогодні бракує нормативно-правового визначення окресленого поняття. З позицій наукової доктрини – на думку М. О. Шишлюка, система матеріального забезпечення є додатковим видом соціального захисту військовослужбовців, до якої входить грошове, житлове, речове, медичне і продовольче забезпечення [1, с. 283]. Наведена думка відображає широкий аспект розуміння досліджуваної категорії. Адже за наведеною логікою до матеріального забезпечення входять всі види забезпечення, які носять матеріальний характер та виражаються у конкретних виплатах, послугах, які мають чіткий зміст, наданні матеріальних цінностей для задоволення потреб військовослужбовців. У більш вузькому та конкретному значенні відповідно до Закону України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 № 2011-ХІІ, до матеріального забезпечення доцільно віднести продовольче, речове та житлове забезпечення.

Так, Ю.В. Дідовець, досліджуючи питання житлового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України, зауважує, що ознаками житлового забезпечення військовослужбовців як одного із видів їх соціального захисту є такі: 1) забезпечення військовослужбовців жилими приміщеннями здійснюється виключно за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених для Міністерства оборони України на відповідний рік; 2) суб'єктами, які підлягають забезпеченню – є коло осіб, які устанавлюються залежно від конкретних видів забезпечення (військовослужбовці за контрактом, військовослужбовці строкової служби, мобілізовані та інші, члени їх сімей); 3) право на жиле приміщення забезпечення встановлюється для визначених категорій осіб при настанні відповідних обставин, вказаних у Законі України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», а також інших нормативно-правових актах; 4) правові гарантії забезпечення військовослужбовців жилими приміщеннями визначені у статтях Конституції України, положеннях спеціального Закону України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та підзаконними нормативно-правовими актами в сфері забезпечення житлом військовослужбовців [2].

Доцільно зауважити, що на сьогодні вирішення питання ефективного забезпечення житлом військовослужбовців є доволі актуальним, що потребує започаткування відповідних змін та новацій у наведеній сфері. Так, План пріоритетних дій Уряду на 2021 рік, що був затверджений 24 березня 2021 р. ро-

зпорядженням Кабінету Міністрів України № 276-р (крок №704) уже передбачав обов'язок Міністерства оборони України представити Концепцію забезпечення житлом військовослужбовців ЗСУ та членів їх сімей, яку повинні затвердити Указом Президента. 28 жовтня було видано наказ Міноборони №333 «Про створення робочої групи з розробки Дорожньої карти забезпечення житлом військовослужбовців Збройних Сил України», яка мала представити проект Концепції у грудні. Проте і на сьогодні такий проект не представлено [3].

Зауважимо, що у 2018 році, за дорученням Президента України проект такого документу вже був розроблений Міністерством оборони та презентований у жовтні 2018 році. Основними напрямками розв'язання проблеми у такому проекті було визначено: 1) власне будівництво, реконструкція будівель під житлові приміщення; 2) закупівля житла за рахунок коштів Державного бюджету; 3) виплата сім'ям військовослужбовців грошової компенсації за належні для отримання їм житлові приміщення; 4) отримання житла шляхом залучення не бюджетних коштів (будівництво житла на земельних ділянках Міністерства оборони України); 5) забезпечення військовослужбовців службовими житлом у місцях постійної дислокації військових частин на час проходження військової служби; 6) надання одноразової грошової допомоги військовослужбовцям ЗСУ та членам їх сімей на вирішення житлово-побутових питань, яких буде прийнято на військову службу починаючи з 01 січня 2020 року (при набутті календарної вислуги 20 років); 7) надання військовослужбовцям та членам їх сімей кредитів на індивідуальне житлове будівництво або придбання правного житлового будинку (квартири) на строк до 20 років [3].

Примітним є те, що оцінка фінансових та матеріально-технічних ресурсів, що необхідні для реалізації запропонованої Концепції була здійснена не надто конкретно. У проекті зауважено, що фінансове забезпечення відповідних ініціатив планується здійснювати за рахунок коштів Державного бюджету України шляхом залучення не бюджетних коштів та інших, не заборонених законодавством джерел. Розроблення та виконання Концепції передбачалося як шляхом реалізації уже діючих нормативно-правових актів, так і шляхом запровадження нових.

Аналізуючи наведене, відзначимо, що потреба у вирішенні проблем житлового забезпечення існує не лише щодо зазначеного виду матеріального забезпечення у ЗСУ, а й у інших створених відповідно до закону військових формуваннях, в тому числі, і для особового складу ДССЗЗІ. У наведеному контексті погоджуємося із позицією Ю.В. Дідовця, який зауважив, що держава законодавчо закріпивши спеціальний статус військовослужбовців з усіма правами, що впливають із нього, пільгами, компенсаціями та гарантіями, фактично не може забезпечити їх механізм реалізації права на житло як військовослужбовців, так і членів їхніх родин через відсутність необхідної економічної бази, достатнього обсягу фінансових ресурсів, чіткого механізму реалізації задекларованих гарантій і пільг, вимагаючи при цьому неухильного та якісного виконання військовослужбовцями своїх професійних обов'язків. Чинне законодавство, зокрема Житловий Кодекс УРСР, містить застарілі норми, які унеможливають забезпечення правом на житло не лише військовослужбовців, а інші категорії громадян [2].

Отже, житлове забезпечення особового складу ДССЗЗІ на сьогодні є однією із найбільш проблемних сфер матеріального забезпечення та в цілому соціальних гарантій для особового складу, обумовлюючи суттєві недоліки в цілому у системі забезпечення стимулювання професійного кадрового складу до якісного виконання своїх обов'язків, закріплення професійних кадрів, створення базових умов для соціальної безпеки військовослужбовців та членів їх сімей. Законодавство у сфері житлового забезпечення характеризується застарілими та неефективними підходами до вирішення питання надання житла. У відповідних нормативно-правових актах бракує конкретних механізмів їхньої реалізації, не визначеними є джерела фінансування та залучення інших необхідних ресурсів для надання (будівництва, купівлі) житла особовому складу ДССЗЗІ, відсутні навіть загальні концепції чи стратегії реформування окресленої сфери матеріального забезпечення, не надано і не визначено нових та ефективних підходів до вирішення зазначених проблем, в тому числі, шляхом залучення небюджетних коштів, інших джерел фінансування, будівництва житла за різними програмами, пільгового кредитування тощо. Саме тому зазначене питання є однією із найбільш нагальних сфер, які потребують удосконалення та перегляду існуючих підходів.

Список використаних джерел:

1. Шишляк М. О. Матеріальне забезпечення у зв'язку з необхідністю компенсації окремих видатків як додатковий вид соціального захисту військовослужбовців. *Трудове законодавство : шляхи реформування*. 2013. С. 281–283
2. Дідовець Ю.В. Щодо правового регулювання житлового забезпечення військовослужбовців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Юридичні науки*. 2018. Випуск 4. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vnadpcurn_2018_4_8.pdf
3. Прощавай черга – проект Концепції забезпечення житлом військовослужбовців. Юридична служба Збройних Сил України. URL : <https://www.ukrmilitary.com/2018/07/konceptiya-zhytlo-viskovym.html>